

Tafeltjesavond - Beantwoording technische vragen Begroting 2018-2021 en Tweede Tussentijdse Rapportage 2017

Ter voorbereiding op de commissie- en raadsbehandeling van de Begroting 2018-2021 en Tweede Tussentijdse Rapportage 2017 heeft een tafeltjesavond plaatsgevonden op 5 oktober 2017. Er zijn een aantal openstaande technische vragen die middels dit schrijven worden beantwoord.

Tevens is er recente informatie beschikbaar gekomen over de (halfjaarlijkse) resultaten 2017 van Stedin en Eneco. Dit is een aanvulling op de eerdere beantwoording van vragen uit de commissie AZ d.d. 12 september 2017.

Beantwoording technische vragen Begroting 2018-2021 en Tweede Tussentijdse Rapportage 2017

- CDA, mevr. Bouw: Verzoek om het PDF van begroting 2017 ter beschikking te stellen.
Antwoord: wordt als bijlage aangeleverd.
- CDA, mevr. Bouw: Taakveld 0.2 burgerzaken. Zit in de begrote cijfers ook de evaluatie van de thuisbezorging documenten?
Antwoord: In begroting zijn voor het thuisbezorgen structureel geen middelen gereserveerd. Dit vloeit voort uit de kadernota 2018-2022.
- CDA, mevr. Bouw: Wat wordt er op pagina 22 van het PDF precies bedoeld met de zin “Bij taakveld 'Burgerzaken' vallen de lasten van het Servicepunt Voorburg als gevolg van het besluit in de kadernota om het budget voor 2018 en verder af te ramen”?
Antwoord: Bij taakveld 'Burgerzaken' vallen de lasten lager uit o.a. door de proef thuisbezorgen. In de kadernota is namelijk besloten om hiervoor geen middelen te reserveren vooruitlopend op de evaluatie.
- CDA, mevr. Bouw: Pagina 39, inz. The Mall of the Netherlands. De cijfers voor 2017 in het taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur in de begroting 2018 verschillen t.o.v. de begroting 2017? Waar zit dit verschil in?
Antwoord: Ten opzichte van de primitieve begroting 2017 is er in het taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur in totaal een bedrag van €3.553.000 gefaseerd van 2016 naar 2017. Bij de tweede tussentijdse rapportage 2016 is €500.000 voor de kwaliteitsverbetering in de openbare ruimte rondom Leidsenhage (Weigelia en kwaliteitsimpuls van het Zijdepark) gefaseerd. De uitvoering vindt gefaseerd plaats aansluitend aan de nieuwbouw. Bij de nota van wijzigingen 2017 heeft dit geleid tot een ophoging van 2017. Bij de eerste tussentijdse rapportage 2017 zijn de werkzaamheden voor het bouw- en woonrijp maken van Leidsenhage voor een bedrag van €3.053.000 gefaseerd. Deze kosten worden volledig vergoed door Unibail-Rodamco. Tevens was in 2016 de kwaliteitsimpuls voor het Zijdepark in voorbereiding, en gericht op start van de uitvoering in 2017.
- CDA, mevr. Bouw: Pagina 24 Toelichting reserves: “In 2018 worden reserve middelen ingezet voor The Mall of the Netherlands”? Wat wordt er precies van betaald?
Antwoord: Tekstueel is er in plaats van 2018 sprake van 2017. De lasten in 2017 voor de kwaliteitsverbetering in de openbare ruimte rondom Leidsenhage (Weigelia en kwaliteitsimpuls van het Zijdepark) worden onttrokken aan de algemene reserve vrij besteedbaar. Middels de tweede tussentijdse rapportage 2016, nota van wijzigingen en eerste tussentijdse rapportage 2017 heeft de Raad hierover besloten.
- CDA, mevr. Bouw: pagina 40, “In het taakveld fysieke bedrijfsinfrastructuur vindt in 2016 de grondverkoop van Leidsenhage plaats. Dit geeft een piek aan de batenkant in 2016. Daarnaast worden in 2016, 2017 en 2018 baten verwacht als vergoeding voor het bouw- en woonrijp maken van Leidsenhage”. Het gaat hier toch niet over 2016?
Antwoord: Net als in 2017 en 2018 was er ook in 2016 sprake van werkzaamheden ten aanzien van het bouw- en woonrijp maken van Leidsenhage. Dit verklaart de hogere lasten en baten in deze jaren. Voor de volledigheid is hier ook melding gemaakt van 2016.

- CDA, mevr. Bouw: Hoeveel geld wordt er besteed aan het Huygenskwartier?
Antwoord: De middelen die door de Raad beschikbaar zijn gesteld voor het Huygenskwartier zijn weergegeven in het projectenboek, zie onderstaand overzicht.

Omschrijving	Beschikbaar	Uitgaven	Verplichtingen	Saldo
Herinrichting opnebare ruimte Herenstraat	€ 200.000	€ 161.968		€ 38.032
Aanpak Huygenskwartier	€ 576.947	€ 270.820	€ 7.000	€ 299.127
Onderzoek geb. Huygenskwartier	€ 66.493	€ 53.313	€ 3.400	€ 9.780
UVP-verkeersmaatregelen Huygenskwartier	€ 177.635	€ 27.635		€ 150.000
Totaal	€ 1.021.075	€ 513.736	€ 10.400	€ 496.939
<i>(bedragen x € 1.000)</i>				

- CDA, mevr. Bouw: Wat is er uitgegeven aan het organiseren van de Binckbank tour?
Antwoord: Er wordt momenteel een evaluatie uitgevoerd, waar de kosten onderdeel vanuit maken. De evaluatie wordt afgerond voor eind oktober. De resultaten worden u toegezonden per raadsbrief.
- VVD, dhr. Nijhof: Tabellen met indicatoren. Het is niet duidelijk wat de waarden inhouden. De indicatoren in de begroting zijn niet altijd goed te begrijpen. Dhr. Nijhof suggereert dat het beter is om een vergelijk met de afgelopen jaren en het landelijk gemiddelde te maken.
Antwoord: Vanaf het begrotingsjaar 2017 worden ingevolge het Besluit Begroting en Verantwoording de effecten van beleid door een vaste set (nieuwe) beleidsindicatoren toegelicht. De vergelijking van de gemeentelijke indicatoren over meerdere jaren wordt de komende periode dan ook mogelijk. Voor het vergelijken van lokale en landelijke indicatoren is speciaal ontworpen de site www.waarstaatjegemeente.nl. met verschillende keuzemogelijkheden.
- CDA, mevr. Bouw: Pagina 24, tabel met indicator Externe inhuur. Kan de onderliggende berekening worden aangeleverd?
Antwoord: De indicator Externe inhuur is verplicht volgens het Besluit Begroting en Verantwoording en is als volgt gedefinieerd: de kosten van inhuur externen als % van de totale loonsom + kosten inhuur externen. De waarde van de indicator Externe inhuur voor de begroting 2018 is berekend door de geraamde kosten van inhuur externen (€ 4,9 mln.) te delen door de som van de geraamde gemeentelijke loonsom (€ 40 mln.) en de geraamde kosten van inhuur externen (€ 4,9 mln.). De indicator komt op 10,9%.
- CDA, mevr. Bouw & VVD dhr. Overmeire: Pagina 74, De baten in taakveld 7.3 Afval zijn hoger dan het bedrag wat er op pagina 109 wordt weergegeven.
Antwoord: In dit taakveld is er niet alleen sprake van inkomsten uit de afvalstoffenheffing, maar ook van baten van de PMD-opbrengsten en de huuropbrengsten van het afvalbrengstation aan de nieuwe havenstraat.
- VVD, dhr. Overmeire: Dhr. Overmeire heeft het vermoeden dat kwijtschelding dubbel in de begroting is verwerkt, zowel in taakveld 7.3 Afval en taakveld 6.3. Inkomensregelingen,
Antwoord: In het taakveld 6.3 Inkomensregelingen worden de kwijtscheldingen begroot en verantwoord. Er zit een onvolkomenheid in de paragraaf lokale heffingen bij de toelichting kostendekkendheid afvalstoffenheffing. Per abuis is hier vermeld dat de lasten van kwijtscheldingen onder taakveld 7.3 Afval vallen. Dit betreft echter taakveld 6.3 Inkomensregelingen. Bij de toelichting kostendekkendheid rioolheffing is per abuis niet vermeld dat de lasten van de kwijtscheldingen onderdeel uitmaken van de tariefopbouw rioolheffing. Deze kwijtscheldingen vallen eveneens onder taakveld 6.3 inkomensregelingen.
- VVD, dhr. Overmeire: Wenst een overzicht van alle kosten die vallen onder taakveld T21 verkeer en vervoer en worden meegenomen in de afvalstoffenheffing.
Antwoord: Dit is beschreven in de paragraaf lokale heffingen bij de toelichting kostendekkendheid afvalstoffenheffing voor een totaalbedrag van € 413.000.
- VVD, dhr. Van Veller. Verzoekt een overzicht met de ontwikkeling van het weerstandniveau (algemene reserves) over de jaren 2014-2018. Daarin meegenomen DVC.
Antwoord:

Weerstandcapaciteit	Soort	Rekening 2013	Rekening 2014	Rekening 2015	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Primitieve begroting 2018
a. Algemene reserve met bufferfunctie	Incidenteel	7.407	7.407	7.407	8.200	7.407	9.970
b. Algemene reserve vrij besteedbaar	Incidenteel	20.046	11.469	34.012	52.613	47.520	53.120
c. Reserve recessie	Incidenteel	5.795	7.719				
d. Algemene reserve met bufferfunctie grondexploitaties	Incidenteel	5.082	1.002				
e. Ruimte op de begroting/onvoorzien	Incidenteel	113	113	110	110	110	110
f. Ruimte op de begroting/onvoorzien	Structureel	57	57	60	60	60	60
Totaal		38.500	27.767	41.589	60.983	55.097	63.260
(bedragen x € 1.000)							

*Cijfers sluiten aan bij de gepresenteerde jaarrekening 2013 t/m 2016 en de primitieve begroting 2017 en 2018.

**Tot en met 2014 werd bij de berekening van de weerstandcapaciteit geen rekening gehouden met de algemene reserve vrij besteedbaar. Voor de vergelijkbaarheid is de algemene reserve vrij besteedbaar voor de jaren 2013 en 2014 toegevoegd.

- VVD, dhr. Van Veller.

In de jaarstukken 2016 (boekwerk, pagina 137) wordt een nadeel van 3.200.000 gemeld op werk en inkomen. Dit nadeel bestond uit verschillende onderdelen:

1. BUIG; nieuw verdeelmodel
2. Overschrijding in verband met hoger gebruik voorzieningen dan begroot: bijzondere bijstand, ooievaarspas, cliëntstroom statushouders incl inhuur en opleiding extra medewerkers), re-integratie
3. Overige overschrijdingen: kosten uitvoering wet WSW, baten BBZ gevestigde ondernemers, inkomsten Europese subsidies, huisvestingslasten ex-Corbulo.

De onder 2 en 3 genoemde overschrijdingen waren pas bij het opmaken van de jaarrekening in beeld gekomen. Bijsturing of melding bij de 1e of 2e TURAP had hierdoor niet plaatsgevonden. De bedrijfsvoering van de afdeling op het terrein van financiën zou daarom worden verbeterd. Inmiddels zijn we een turap verder en is een begroting ingediend.

Ik zou daarom graag het volgende willen ontvangen:

Een overzicht (mag in de vorm van een tabel) van de kosten/uitgaven/begrote bedragen van de bovenstaande onderdelen (dus 1, 2 en 3) en sub-onderdelen (dus BUIG, bijzondere bijstand, ooievaarspas etc), van achtereenvolgens jaarrekening 2016, begroting 2017, 1^e turap, 2^e turap en begroting 2018. Dat kan dus in vijf kolommen en ongeveer tien rijen.

Verder zou ik graag de concrete genomen maatregelen en de stand van zaken willen weten rond de in de jaarstukken 2016 aangekondigde maatregelen om de bedrijfsvoering te verbeteren.

Antwoord:

Hieronder de gevraagde tabel met gegevens met het saldo van baten en lasten per onderdeel:

<i>Bedragen x1.000</i>	Jaarrekening 2016	Primitieve Begroting 2017	Begroting na 1e TURAP	Begroting na 2e TURAP	Begroting 2018
1a. BUIG	-1.311	-652	-652	-1.522	-1.490
2a. Bijzondere bijstand	-2.219	-2.046	-2.302	-2.627	-2.652
2b. Ooievaarspas	-238	-172	-172	-226	-226
2c. Participatie (incl ESF)	-3.021	-2.676	-2.856	-3.042	-2.989
3a. BBZ	-108	222	222	-40	-40
3b. WSW	-4.334	-3.468	-3.468	-3.307	-2.970
3c. Alternatief Beschut werken (niet loonvoormend)	0	-100	-100	-85	-100
3d. Huisvesting Corbulo	-797	-797	-797	-797	-797

In bovenstaand overzicht is duidelijk te zien dat we de uitgavenbudgetten d.m.v. de Tussentijdse rapportages, de kadernota en de begroting hebben aangepast naar een meer realistisch niveau

indien dat echt nodig bleek. Hiervan is steeds ook melding gemaakt in deze P&C producten. De bedrijfsvoering verbeteren betekent ook beter zicht hebben op wat realistische kosten zijn en dit begroten. Dat is voor veel van deze budgetten gebeurd.

De stijging van de bijzondere bijstand is in bovenstaande tabel opvallend. De autonome overschrijding op de bijzondere bijstand wordt naast een toename van het aantal gebruikers vooral veroorzaakt door bijzondere bijstand beschermingsbewind. Steeds meer personen worden door de rechter vanwege schuldenproblematiek onder beschermingsbewind geplaatst. Via de bijzondere bijstand worden de bewindvoeringskosten bij de gemeenten in rekening gebracht. Gemeenten hebben hier geen invloed op. Het landelijke beeld is dat de kosten bijzondere bijstand beschermingsbewind de afgelopen jaren, mogelijk verband houdend met de recessie, enorm zijn toegenomen. Daarbovenop is vanaf 2017 ook €325.000 structureel voor armoedebestrijding kinderen toegevoegd. Hiervoor had de gemeente in de vorm van de zogenoemde Klijsma gelden, ook extra middelen ontvangen. Dit zat in 2016 nog niet in de cijfers.

Naast het op niveau brengen van de hoogte van de budgetten zijn nadere interne beheersmaatregelen opgepakt:

- Het budgethouderschap is met de reorganisatie van de afdelingen in het sociaal domein opnieuw ingericht waarbij beleidsmedewerkers en kwaliteitsmedewerkers gekoppeld zijn aan budgethouders. De budgetontwikkeling en budgetbewaking wordt gezamenlijk uitgevoerd. Daarmee kan eerder duiding gegeven worden aan afwijkingen en operationeel of beleidsmatig worden bijgestuurd.
- Maandelijks worden budgetgesprekken gevoerd tussen de budgethouder en bedrijfsvoering waarbij steeds de eindejaarprognose wordt geactualiseerd.
- Een nieuw Planning & Control systeem is in gebruik genomen en zal vanaf het vierde kwartaal worden gebruikt om de actuele eindejaarverwachtingen in vast te leggen.
- Ter beheersing van de personele lasten worden maandelijks Personeel&Formatie Rapportages opgeleverd. Deze zijn uitgebreid met externe inhuur. Van alle inhuurcontracten zijn de financiële verplichtingen in de financiële administratie vastgelegd. Daarmee is een continu beeld op de uitnutting van de beschikbare personeelsbudgetten. Maandelijks worden deze rapportages in het bijzijn van de HR en Financieel adviseur in het management team van de nieuwe afdeling besproken.
- Maandelijks is er een bespreking met afdelingshoofd over de budgetstanden.
- Ieder kwartaal is een gesprek gevoerd over de budgetuitnutting tussen het afdelingshoofd en de portefeuillehouder.

Verder is het nog van belang om te beseffen dat we te maken hebben met een aantal open-einde regelingen waarbij de gemeente beperkt invloed heeft op toe- en afnemend gebruik. Dit betreft, op het gebied van Werk & Inkomen, de BUIG, de bijzondere bijstand regelingen en de BBZ regeling. Bij deze regelingen kan iedereen die aan de daarin opgenomen voorwaarden voldoet aanspraak maken op de betreffende vergoedingen. Zodra de voorwaarden zijn vastgesteld heeft de gemeente geen invloed op hoeveel mensen wel / niet aan de voorwaarden voldoen én ervoor kiezen om gebruik te maken van de regeling. Bijsturen gedurende het jaar is dan niet mogelijk. De genomen maatregelen hebben met name als doel overschrijdingen tijdig te signaleren en te duiden.

- CDA, mevr. Bouw: Vorig jaar kort na het vaststellen van de begroting 2017 was het noodzakelijk museum Swaensteyn extra financieel te ondersteunen.
 1. Heeft Swaensteyn de verantwoording over 2016 de gemeente al aangeboden?
 2. Heeft Swaensteyn al een subsidieaanvraag 2018 ingediend?
 3. Past de aangevraagde subsidie binnen de nu in de begroting 2018 voor het museum gereserveerde middelen?

Antwoord:

1. Ja.
 2. Ja.
 3. Nee. De Stichting Historisch Museum Leidschendam-Voorburg (Museum Swaensteyn) vraagt circa € 30.000 meer aan dan begroot. Het museum verwijst in een nadere toelichting naar het (aangenomen) amendement van de PvdA (15 november 2016). Middels dit amendement is voor *'het volwaardig kunnen laten functioneren van het Museum Swaensteyn'* een incidentele subsidie van €30.000 toegekend. Er is geen sprake van een structurele ophoging van het budget.
- CDA, dhr. Paardekoper inzake Schoolzwemmen:
1. Welke basisscholen in onze gemeente hebben schoolzwemmen nog op het programma staan? Welke niet?
Antwoord: OBS De Parachute (Voorburg en SBO De Vliethorst (Leidschendam) hebben schoolzwemmen op het programma staan. Deze scholen bieden vangnetzwemmen aan voor leerlingen zonder zwemdiploma waarbij ze onder schooltijd 1x per week zwemles krijgen. Basisschool ATB De Springplank (Leidschendam) was twee jaar geleden gestopt, maar overweegt nu om weer mee te doen. De overige scholen in Leidschendam-Voorburg hebben geen (vangnet) schoolzwemmen op het programma staan.
 2. Wat zijn de voor- en nadelen zijn van herinvoering van schoolzwemmen?
Antwoord:
 Voordelen:
 - Alle kinderen die in Leidschendam-Voorburg op school zitten leren zwemmen en kunnen een zwemdiploma halen;
 - Meer bewegingsonderwijs als ook huidige gymuren gehandhaafd blijven;
 - Betere benutting zwemfaciliteiten in Leidschendam-Voorburg tijdens schooltijden;
 Nadelen:
 - Kinderen die op scholen zitten buiten deze gemeente vallen buiten deze regeling, als bij deze scholen geen schoolzwemmen is;
 - Door reistijd en omkleedtijd gaat relatief veel tijd verloren ten opzichte van de duur van de activiteit het zwemmen zelf;
 - Door het bovenstaande blijft er minder tijd over voor andere schoolvakken, waaronder (mogelijk) ook het reguliere bewegingsonderwijs (gymen);
 Bijna 70% van de basisscholen geeft aan dat schoolzwemmen niet past in het schoolplan.
 3. Hoeveel kosten zou het met zich meebrengen bij invoering in het volgend schooljaar?
Antwoord: Het huidige structurele budget voor de vangnetregeling schoolzwemmen bedraagt jaarlijks € 21.000 en is gebaseerd op twee scholen met een capaciteit van deelname van maximaal 180 leerlingen. Bij invoering van schoolzwemmen bij alle basisscholen (21 scholen) in Leidschendam-Voorburg worden de kosten geraamd op circa € 220.000. Deze raming is gebaseerd op het bedrag van de huidige regeling (€ 10.500 per school) met een capaciteit van maximaal 90 leerlingen per school.

Actuele informatie inzake verwachte dividendinkomsten Eneco en Stedin

In aanvulling op de eerdere beantwoording van vragen uit de commissie AZ d.d. 12 september 2017 is recent informatie beschikbaar gekomen over de (halfjaarlijkse) resultaten 2017 van Eneco en Stedin. Eerder hebben wij het dividend dat vervalt na afbouw van het aandeelhouderschap geschat op basis van de bedrijfsresultaten van Eneco respectievelijk Stedin over 2016. In 2016 was het totale netto resultaat van Eneco en Stedin samen € 200 miljoen.

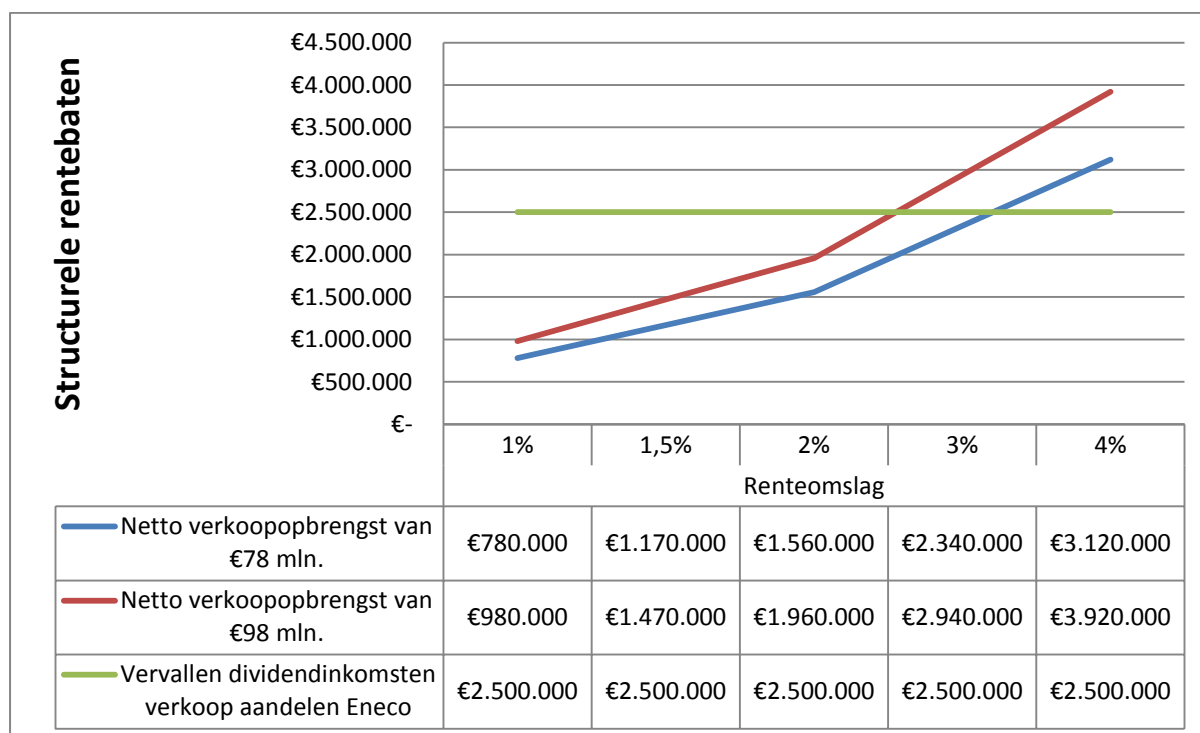
Deze berekening resulteerde in een te verwachte dividend Eneco van € 1,1 mln (33% van het totale dividend). Er is geen actuele prognose van verwacht dividend Eneco en Stedin over 2017 beschikbaar.

De resultaten uit normale bedrijfsvoering (exclusief buitengewone baten en lasten) over het eerste halfjaar van 2017 zijn voor Eneco € 96 miljoen (74%) en voor Stedin € 33 miljoen (26%). Op basis van deze gegevens kan er sprake zijn van een andere dividendverdeling en lagere resterende dividendinkomsten dan waar eerder vanuit werd gegaan.

Er is sprake van een aantal onzekerheden, namelijk:

1. De feitelijke verkoopopbrengst van de aandelen Eneco
2. De huidige en toekomstige dividendraming
3. Renteontwikkelingen

Op basis van deze onzekerheden zijn er ook kansen. De huidige rente is historisch laag en kan in de toekomst stijgen. Wanneer de huidige lage rente (renteomslag van 1,5%) zich gaat normaliseren wordt het een voordelig scenario, zie onderstaand overzicht. Bij een verkoopopbrengst van netto € 88 miljoen en een rentestand van 2,84% wordt het verlies van dividend structureel goedge maakt door de renteomslag op de verkoopopbrengst. Om een beeld te geven van bandbreedtes is onderstaande tabel opgenomen.

Een grove indicatie van de verkoopopbrengst van de aandelen ligt naar verwachting tussen de € 80 miljoen en de € 100 miljoen. De boekwaarde van de aandelen betreft op dit moment ca. € 2 miljoen.

Het aflossen van leningen en/of uitzetten van overtollige liquide middelen resulteren bij de huidige renteomslag van 1,5% in een jaarlijkse baat van tussen de €1,17 miljoen en €1,47 miljoen. Per saldo leidt dit tot een nadeel van tussen de €1,33 miljoen en €1,03 miljoen.

De vergelijking tussen vervallen dividendinkomsten en de rentebaten moeten bezien worden over een langere periode.

Een mogelijk nadeel in de meerjarenbegroting kan overigens ook tijdelijk worden gedekt uit een deel van de incidentele verkoopopbrengst. Van de verkoopopbrengst kan een deel worden gestort in een bestemmingsreserve. Deze bestemmingsreserve kan in de eerste jaren worden gebruikt om langzaam toe te groeien naar de situatie dat het nadeel structureel wordt opgevangen in de begroting.